

Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών 2663/1984,

Πηγή: Δ.Ε.Ν. 43/87 σελ. 1184

Περίληψη: Ευθύνη του εργοδότη, που είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ, επί εργατικού ατυχήματος οφειλομένου είτε σε δόλο του ίδιου ή των προστηθέντων του, είτε σε δόλο ή αμέλεια άλλου. - Ο εργοδότης δεν ευθύνεται για το εργατικό ατύχημα που επροξένησε ο προστηθείς μισθωτός του σε άλλον μισθωτό του, εάν ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ζωογόνου συμπεριφοράς και της ασκήσεως ή καταχρήσεως της υπηρεσίας του προστηθέντος είναι τόσο χαλαρός ώστε η ζημιόγνος ενέργεια του προστηθέντος να μπορεί να θεωρηθεί ως αυθυπόστατη αδικοπραξία που είναι άσχετη με την άσκηση ή την κατάχρηση της υπηρεσίας του. - Επί εργατικού ατυχήματος οφειλομένου είτε σε πταίσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων του είτε στην μη λήψη των νομίμων όρων ασφαλείας στους χώρους εργασίας, ο παθών δικαιούται να αξιώσει από αυτούς χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, έστω και αν είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ. - Η αξίωση αυτή εκδικάζεται κατά την εργατική διαδικασία. - Παραπομπή στο Πολ. Πρωτοδικείο του αιτήματος περί προσωπικής κρατήσεως των εταίρων ομορρύθμου εταιρίας, για εργατικές αξιώσεις κατ' αυτής.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρωτοδίκης: Μ. ΚΟΥΜΕΝΑΚΗΣ

Δικηγόροι: Ι. Σταθουλόπουλος, Χ. Νικολαΐδης, Σ. Αθανασόπουλος, Ευ. Μόσχος

Εκ του συνδυασμού των διατάξεων των άρθρ. 16 § 1 του Ν. 551/14, 34 § 2 και 60 § 3 του ΑΝ 1846/51, συνάγεται ότι η κατά το κοινόν δίκαιον ευθύνη προς αποζημίωσιν εν περιπτώσει εργατικού ατυχήματος περιωρίσθη μόνον εις την περίπτωσην του δόλου του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, καλυφθείσης και της περιπτώσεως της ειδικής αμελείας, τουτέστιν της μη τηρήσεως των επιβεβλημένων νομίμως μέσων ασφαλείας των εργαζομένων, διά των υπό του ΙΚΑ χορηγούμενων παροχών, έστω και αν ο παθών περιλαμβάνεται μεταξύ των ασφαλιστέων υποχρεωτικώς εις το ίδρυμα τούτο προσώπων. Διατηρείται όμως το δικαίωμα σωρευτικής επιδίωξεως αμφοτέρων των αποζημιώσεων μόνον όταν ο υπαίτιος του ατυχήματος είναι πρόσωπον διάφορον του κατά νόμον προς αποζημίωσιν υποχρέου, ήτοι πρόσωπον διάφορον του εργοδότη και των υπό τούτου προστηθέντων και εργαζομένων εις την επιχείρησιν του εργατοϋπαλλήλων, οπότε είναι αδιάφορον αν το υπαίτιον πρόσωπον ενήργησεν εκ δόλου ή αμελείας ΑΠ 1095/83 ΕΕΔ 43.215, ΑΠ 501/77 ΝοΒ 26.172, βλ. και ΔΕΝ 33.625, Ολ. ΑΠ 1267/76 ΕΕΔ 36.198 βλ. και ΔΕΝ 33.310).

Περαιτέρω, εκ της διατάξεως του άρθρου 922 ΑΚ, καθ' ην ο κύριος ή ο προστήσας άλλον επί τινος υπηρεσίας ευθύνεται διά την ζημίαν την οποίαν ο υπηρέτης ή ο προστηθείς εν τη υπηρεσία αυτού προξένησε παρανόμως εις τρίτον, συνάγεται ότι ο προστήσας, ανεξαρτήτως πταίσματος περί την εκλογήν του προστηθέντος, ευθύνεται τόσον διά τας υπό τούτου και εν τη εκτελέσει της ανατεθείσης εις αυτόν υπηρεσίας προξενηθείσας εις τρίτον ζημίας, όσον και διά τας ζημίας τας οποίας ο προστηθείς προεκάλεσεν εις τρίτους κατά κατάχρησιν της υπηρεσίας του, όταν δηλαδή η ζημιόγνος πράξις αυτού ετελέσθη είτε εντός των ορίων των καθηκόντων του αλλά κατά παράβασιν των εις αυτόν δοθεισών εντολών, είτε καθ' υπέρβασιν των ορίων των καθηκόντων του. Η ευθύνη του προστήσαντος εις εκατέρωθεν των ως άνω περιπτώσεων τελεί υπό την προϋπόθεσιν ότι η επιβλαβής συμπεριφορά του προστηθέντος είναι σχετική προς την ανατεθείσαν εις αυτόν υπηρεσίαν, διατελούσα προς αυτήν εις εσωτερικήν συνάφειαν, υπό την έννοιαν ότι η ζημιόγνος ενέργεια δεν ήτο δυνατόν να υπάρξη άνευ της προστήσεως. Εκ τούτων παρέπεται ότι η ευθύνη του προστήσαντος δεν συντρέχει οσάκις ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ζημιόγνου συμπεριφοράς και της ασκήσεως ή καταχρήσεως της υπηρεσίας του προστηθέντος είναι τόσο χαλαρός, ώστε η ζημιόγνος ενέργεια του τελευταίου παρίσταται ως αυθυπόστατος αδικοπραξία, οφειλομένη εις ίδιους λόγους, διακόπτοντας την πρόσφορον αιτιώδη συνάφειαν αυτής προς την άσκησιν ή την κατάχρησιν της υπηρεσίας του προστηθέντος. Τούτο συμβαίνει και όταν υπάρχη μεν τοπικός ή χρονικός σύνδεσμος της επιβλαβούς συμπεριφοράς του προστηθέντος προς την υπηρεσίαν του, ήτοι η συμπεριφορά αυτή εξεδηλώθη επ' ευκαιρία της υπηρεσίας, οφείλεται όμως εις αίτια ανεξάρτητα προς αυτήν και δη εις προσωπικόν πταίσμα του προστηθέντος, τον κίνδυνον του οποίου δεν είναι δυνατόν να φέρη ο προστήσας (βλ. Μιχαηλίδην-Νουάρον εις ΕΕΝ 23.801 επ., τον αυτόν εις Ερμ. ΑΚ άρθρ. 334 αρ. 35 και 46, ΑΠ 691/78 ΝοΒ 27.525, ΑΠ 330/77 ΝοΒ 25.1342, ΑΠ 1324/76 ΝοΒ 25.926).

Εξ άλλου, εκ των εν αρχή διατάξεων, συνδυαζομένων προς τας τοιαύτας των άρθρων 299, 914, 922 και 932 ΑΚ, προκύπτει ότι, επί εργατικού ατυχήματος οφειλομένου είτε εις πταίσμα του κυρίου της επιχειρήσεως ή των υπ' αυτού προστηθέντων είτε εις μη τήρησιν των όρων ασφαλείας εν τη εργασία των επιβαλλομένων υπό διατάξεων νόμων κλπ., γεννάται υπέρ του βλαβέντος

εργάτου ή υπαλλήλου, έστω και αν ούτος είναι ησφαλισμένος εις το ΙΚΑ, αξίωσις περί χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης, έναντι του εργοδότη ως και του πταίσαντος υπ' αυτού προστηθέντος (Ολ. ΑΠ 444/64 ΝοΒ 12.1075 ΑΠ 836/78 ΕΕΔ 38.21, βλ. και ΔΕΝ 34.1060, ΑΠ 1823/81 ΕΕΔ 41.326). Η εν λόγω αξίωσις, τόσον κατά του προστήσαντος εργοδότη όσον και κατά του προστηθέντος εν περιπτώσει πταίσματος αυτού, εκδικάζεται κατά την διαδικασίαν των εργατικών διαφορών υπό του αρμοδίου προς τούτο Μονομελούς Πρωτοδικείου (Ολ. ΑΠ 344/68 ΕΕΔ 27.1388).

Απεδείχθησαν τ' ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων δυνάμει συμβάσεως εξηρημένης εργασίας αορίστου χρόνου, προσελήφθη παρά της τετάρτης των εναγομένων ομορρύθμου εταιρείας, ης οι 2ος και 3ος τυγχάνουν ομόρρυθμα μέλη, ως εργάτης και προσέφερε τας υπηρεσίας του εις την υπ' αυτής διατηρουμένην βιοτεχνίαν βαφής καλτσών μέχρι της 6.12.83. Κατά την εν λόγω ημέραν και περί ώραν 12ην μεσημβρινήν και ενώ ο ενάγων μετά του πρώτου των εναγομένων ειργάζοντο εις τον χώρο των σπιτηρίων, ήτοι κυλινδρικών περιστρεφομένων κάδων εντός των οποίων ερρίπτοντο αι κάλτσαι διά το στέγνωμα, εδημιουργήθη μεταξύ των επεισόδιον εξ αφορμής διεκδικήσεως ενός πανερίου, το οποίον εχρησιμοποιεί ο πρώτος των εναγομένων και ήθελε να το πάρη ο ενάγων. Κατά την διάρκειαν του επεισοδίου, ο εν λόγω εναγόμενος απώθησε τον ενάγοντα, ο τελευταίος έχασε την ισορροπίαν του και οπισθοχωρών προσεπάθησε κατά την πτώσιν του να στηριχθή διά της δεξιάς χειρός του, η οποία όμως ευρέθη εντός του ανοίγματος του περιστρεφομένου κάδου ενός σπιτηρίου, καθ' ην στιγμήν ούτος ελειτούργει, και διά της περιστροφής ενεπλάκη η χειρ του και απεκόπη εκ του ώμου. Υπό τα περιστατικά ταύτα, τα οποία συνομολογεί και ο ενάγων, η ζημιογόνος συμπεριφορά του πρώτου των εναγομένων απέρρευσε ουχ εξ αιτίας σχετικής προς το συμφέρον της προστησάσης αυτόν τετάρτης εναγομένης ή προς την ανατεθείσαν εις τούτον υπηρεσίαν, αλλά από φιλονικίαν μεταξύ αυτού και του ενάγοντος αναφυσίαν εκ προσωπικού πταίσματος αμφοτέρων και μη έχουσαν ως αναγκαίαν προϋπόθεσιν την ανωτέρω πρόσθησιν, αφού ηδύνατο να διαπραχθή και άνευ ταύτης. Συνεπώς, η προμνησθείσα ζημιογόνος πράξις, συνδεομένη προς την άσκησιν της υπηρεσίας του πρώτου εναγομένου μόνον εσωτερικώς (ως εκ του τόπου τελέσεως) και άρα χαλαρώς, συνιστά αυθύπαρκτον αδικοπραξίαν του τελευταίου μη έχουσαν εσωτερικήν συνάφειαν προς την ρηθείσαν υπηρεσίαν, εντεύθεν δ' ούτος, όσον αφορά την εκ του ρηθέντος ατυχήματος ευθύνην του προς αποζημίωσιν του ενάγοντος, θεωρείται πρόσωπον διάφορον της εργοδοτίδος, τετάρτης των εναγομένων, ανεξαρτήτως της ευθύνης αυτής συνεπεία πταίσματος των νομίμων οργάνων της εν τη επελεύσει του ατυχήματος, ευθυνομένης εκ μόνης της συνδρομής τούτου και ουχί συνεπεία του πταίσματος του ως άνω προστηθέντος. Μετά ταύτα, η υπό κρίσιν αγωγή, όσον αφορά την εργοδοτίδα ομόρρυθμον εταιρείαν και τα εναγόμενα ομόρρυθμα μέλη αυτής, είναι νόμω βάσιμος ερειδομένη επί των προδιαληφθεισών διατάξεων ως προς την αξίωσιν της χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης και τας αξιώσεις δεδουλευμένων αποδοχών (αποδοχάς ημερών ασθενείας και Δώρου Χριστουγ. 1983), ουχί όμως και διά τας λοιπάς αξιώσεις αποζημιώσεως έναντι του ενάγοντος, ως προς τας οποίας είναι μη νόμιμος και απορριπτέα, δοθέντος ότι, εφ' όσον ο ενάγων δεν επικαλείται δόλον των αρμοδίων αντιπροσώπων της εναγομένης, ούτος δε τυγχάνει ησφαλισμένος εις το ΙΚΑ, απαλλάσσεται αύτη και οι ρηθέντες ομόρρυθμοι εταίροι της κατά το κοινόν δίκαιον ευθύνης προς αποζημίωσιν. Καθ' όσον αύτη στρέφεται κατά του πρώτου των εναγομένων, εν όψει των ανωτέρω κατατεθέντων περιστατικών, έδει να εισαχθή προς εκδίκασιν κατά την τακτικήν διαδικασίαν ενώπιον του αρμοδίου καθ' ύλην Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Επομένως, πρέπει να διαταχθή ο χωρισμός όσον αφορά τον ως ειρηται εναγόμενον και η παραπομπή της αγωγής ως προς αυτόν εις το ως άνω Πολυμελές Πρωτοδικείον δικάζον κατά την τακτικήν διαδικασίαν, εν συνεχεία δε το Δικαστήριον πρέπει να χωρήσει εις την κατ' ουσίαν έρευναν της υπό κρίσιν αγωγής ως προς τους λοιπούς εναγομένους και μόνον ως προς την αξίωσιν χρηματικής ικανοποίησεως. Η δικαστική δαπάνη μεταξύ του ενάγοντος επί του πρώτου των εναγομένων κρίνεται συμψηφιστέα εν όλω κατ' άρθρ. 79 ΚΠολΔικ.

Απεδείχθη περαιτέρω ότι τα υπό της εναγομένης χρησιμοποιούμενα σπιτηρία είναι κυλινδρικοί περιστρεφόμενοι κάδοι τοποθετημένοι επί του εδάφους εις προχείρους βάσεις με το άνοιγμα εισαγωγής των καλτσών διά το στέγνωμα (διά περιστροφής του κάδου) εις το επάνω μέρος. Το εν λόγω σπιτήριο ελειτούργει χωρίς να καλύπτεται το διαμέτρου 0,35 εκ. άνοιγμα δι' ειδικού καλύμματος, με αποτέλεσμα να δημιουργήται κίνδυνος διά τους εργάτας οι οποίοι ησυχολούντο με το στέγνωμα των καλτσών. Ο ενάγων, ο οποίος ησυχολείτο με την βαφήν και εν συνεχεία στέγνωμα των καλτσών, κατά την διάρκειαν του ως ανωτέρω περιγραφόμενου επεισοδίου μετά του πρώτου εναγομένου απώλεσε την ισορροπίαν του και εν τη προσπάθειά του να στηριχθή διά της χειρός του η τελευταία εισήλθεν εντός του περιστρεφομένου κάδου, ενεπλάκη εις αυτόν και απεκόπη εκ του ώμου. Υπό το περιστατικόν τούτο, ο τραυματισμός αυτού οφείλεται εις αμέλειαν των οργάνων της εναγομένης, συνισταμένης εις το ότι ταύτα παρέλειψαν να λάβουν τα κατάλληλα προς προστασίαν της ζωής των εργαζομένων μέτρα και δη να έχουν τοποθετήσει εις τα εν λόγω σπιτήρια καλύμματα εις το άνοιγμα, ούτως ώστε κατά την λειτουργίαν αυτών να είναι αδύνατος η εισαγωγή των χειρών των εργαζομένων εις τους κάδους. Την μη ύπαρξιν καλυμμάτων διεπίστωσε και ο διενεργήσας αυτοψίαν μετά το ατύχημα αρμόδιος τεχνικός επιθεωρητής του Υπουργείου Εργασίας. Μετά το ατύχημα, η εναγομένη ετοποθέτησεν εις τα εν

λόγω στιπτήρια καλύμματα. Διά τον επελθόντα τραυματισμόν του ενάγοντος, συνετέλεσεν οπωσδήποτε και πταίσμα τούτου εις ποσοστόν 50%, συνισταμένον εις το ότι εν ώρα εργασίας διεπληκτίζετο μετά συναδέλφου του, με αποτέλεσμα να έχη μειωμένην την προσοχήν του καθ' ην στιγμήν ευρίσκετο εν λειτουργία το ως άνω στιπτήριο, ε γνώριζεν δε ως χειριζόμενος αυτό επί πολλά έτη την έλλειψιν του καλύμματος. Μετά ταύτα, το Δικαστήριο, λαμβάνον υπ' όψιν τας συνθήκας υπό τας οποίας επήλθεν το ατύχημα και συνεπεία τούτου ακρωτηριασμός της δεξιάς χειρός του ενάγοντος, τον βαθμόν του πταίσματος των διαδίκων, την κοινωνικήν θέσιν και περιουσιακήν κατάστασιν και τον ψυχικόν πόνον, τον οποίον εδοκίμασεν ο ενάγων εκ του τραυματισμού του, συνεπεία του οποίου κατέστη διά βίου ανάπηρος προς εργασίαν, κρίνει ότι αρκεί προς ικανοποίησιν της ηθικής βλάβης την οποίαν υπέστη εκ της εις βάρος του αδικοπραξίας το ποσόν των 1.000.000 δραχμών. Κατ' ακολουθίαν πάντων των ανωτέρω, δέον όπως γίνη δεκτή εν μέρει η υπό κρίσιν αγωγή και ως ουσία βάσιμος, αναγνωρισθή δε ότι οι εν προκειμένω εναγόμενοι (2ος, 3ος και 4η) οφείλουν και εις ολόκληρον έκαστος εις τον ενάγοντα το ποσόν τούτο (άρθρ. 23 Εμπ. Ν.). Το αίτημα όμως περί προσωπικής κρατήσεως του 2ου και 3ου των εναγομένων, εκδικαζόμενον πάντοτε κατ' άρθρ. 1047 § 1 ΚΠολΔικ κατά την τακτικήν διαδικασίαν, απαραδέκτως σωρεύεται εν τω αυτώ δικογράφω μετά της υπό κρίσιν αγωγής, υπαγομένης εις την διαδικασίαν των εργατικών διαφορών, δι' ο και δέον όπως διαταχθή ο χωρισμός αυτού και η εκδίκασις του κατά την τακτικήν διαδικασίαν ενώπιον του αρμοδίου προς τούτο καθ' ύλην Δικαστηρίου, όντος του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.